

Umsögn um frumvarp til laga

Sem sett var fram á 151. löggjafarþingi 2020–2021. Þingskjal 460

— 368. mál. Og er stjórnarfrumvarp.

Ég Eiður Ævarsson kt. 050371-5659 set hér með umsögn mína inn um þetta frumvarp. Ég hef stundað veiðar í 30 ár og tel mig hafa nokkuð víðtæka þekkingu á því sviði. Ég hef verið í veiðifélagi mest allan þann tíma og verið þar við æfingar.

Þetta frumvarp er að mörgu leyti ágætt en þarna eru kaflar sem ég tel að eru vanhugsaðir, og aðrir kaflar sem eru beinlínis beint upp úr fráfarandi lögum og mættu alveg breytast til þess að minka flækjustig.

Ég mun draga það út sem ég vil fjalla um og tel að betur mætti fara í þessu frumvarpi hér á eftir. Ég óska hér með eftir því að fylgja eftir breytingartillögum mínum á fundi nefndarinnar.

I. KAFLI

Markmið, gildissvið og orðskýringar.

29. *Sjálfbærar veiðar*: Veiðar teljast sjálfbærar ef nýliðun tegunda eða stofns stendur undir veiðum, náttúrulegum afföllum og náttúrulegum reglubundnum sveiflum, þannig að stofn nær yfir tiltekinn tíma að endurnýja sig og viðhalda þeirri stofnstærð og útbreiðslu sem náttúruleg takmörk setja.

Skilgreina þarf mun betur hvað átt er við um sjálfbærar veiðar, það er grunnurinn að veiðistjórnun og margar skilgreiningar í gangi. Í raun og veru ætti að vera sérstakur kafli í lögnum um hvað teljast vera sjálfbærar veiðar, hvaða tímaramma er miðað við og viðgangi stofns í sögulegu tilliti.

II. KAFLI

Stjórnsýsla.

7. gr.

Hlutverk Umhverfisstofnunar.

Umhverfisstofnun hefur umsjón og eftirlit með framkvæmd laga þessara. Stofnunin stjórnar aðgerðum af opinberri hálfu sem ætlað er að hafa áhrif á vernd tegunda, stofnstærð og útbreiðslu villtra fugla og villtra spendýra og aðgerðum til að koma í veg fyrir tjón af þeirra völdum.

Umhverfisstofnun fer með veiðistjórnun, hefur umsjón með veiðum á villtum spendýrum og villtum fuglum, sér um framkvæmd námskeiða og hæfnisprófa til undirbúnings veiðum á villtum fuglum og villtum spendýrum, veitir fræðslu og leiðbeiningar vegna veiða og aðgerða til varnar tjóni, veitir fræðslu og leiðbeiningar um vernd og verndaraðgerðir, sér um útgáfu veiðikorta og veiðileyfa og veitir tímabundnar undanþágur til veiða meðal annars í því skyni að varna tjóni.

Umhverfisstofnun hefur með höndum eftirlit með veiðum, sér um að taka saman veiðitölur, ásamt annarri söfnun upplýsinga um veiðar samkvæmt lögum þessum og reglum settum samkvæmt þeim.

Umhverfisstofnun vinnur að þeim þáttum stjórnunar- og verndaráætlunar einstakra tegunda eða stofna, sbr. 16. gr., sem heyra undir verksvið hennar og hefur jafnframt umsjón með gerð og vinnslu áætlunarinnar í heild.

Umhverfisstofnun er heimilt að vinna að verkefnum í samstarfi eða í samráði við stofnanir, rannsóknaraðila eða hagsmunasamtök á hlutaðeigandi sviðum eftir því sem tilefni er til.

Viðbót við 7. málsgrein verður eftirfarandi

Umhverfisstofnun skal halda námskeið ef fleirri en 10 manns biðja um það, námskeið geta verið haldin í fjarkennslu og einnig geta skrifleg prof farið fram í gegn um fjarbúnað. Þannig geta allir, sama hvar á landinu þeir búa sótt námskeiðin.

Verklef kennsla skal eftir fremsta megni vera á vegum lögreglu eða skotveiðifélaga.

III. KAFLI

Vernd og velferð villtra fugla og villtra spendýra.

10. gr.

Önnur vernd villtra fugla og villtra spendýra og búsvæða þeirra.

Við gerð skipulagsáætlana og ákvarðana um landnotkun og ferðir almennings um náttúruna skal eins og kostur er taka tillit til villtra fugla og villtra spendýra og búsvæða þeirra, sbr. lög um náttúruvernd og skipulagslög.

Forðast skal alla óþarfa truflun á dýralífi og röskun á búsvæðum, lyklibúsvæðum eða lykilstöðum. Eigendum eða ábyrgðaraðilum hunda og katta ber að virða friðhelgi fugla um varptímann og gera nauðsynlegar ráðstafanir til að forða tjóni og röskun af þeirra völdum.

Oheimilt er að þeyta flautur, fljúga þylum, flygildum eða öðrum loftförum, sigla hávaðamiklum skipum eða bátum eða vera með annan hávaða að óþörfu við selalátur á tímum kæpingar og hárfellis og á varptíma við þau fuglabjörg og fuglabbyggðir semráðherra er heimilt að tilgreina í reglugerð skv. 54. gr., innan þeirra fjarlægðarmarka sem þar koma fram. Enn fremur er óheimilt á varptíma að hleypa af skoti á landi nær sömu stöðum en 200 m og á sjó nær en 2 km. Aldrei má skjóta fugl í fuglabjörgum, steypa undan fuglum eða ryðja fuglabjörg.

Oheimilt er að veiða fugla í sárum og ófleyga unga. Lifandi ósærða fugla sem lenda í neti við veiðar skal ávallt greiða úr netinu og sleppa.

Hér er verið að loka á hefðbundnar hlunnindaveiðar, t.d. veiðar á fýlsungum. Slíkar veiðar eru hluti af staðbundinni menningu og hafa ríkt menningarsögulegt gildi. UNESCO hefur bent á að hlunnindaveiðar hafi ríkt menningarsögulegt gildi og t.d. nefnt veiðar með fálkum sem dæmi.

IV. KAFLI

Válistar og stjórnunar- og verndaráætlanir.

15. gr.

Válistar.

Náttúrufræðistofnun Íslands skal taka saman og birta á vef sínum válista um villta fugla og villt spendýr samkvæmt alþjóðlega viðurkenndum stöðlum og leiðbeiningum um gerð slíkra lista. Slíka válista skal endurmeta á fimm ára fresti eða oftar ef þörf er taliná.

Þegar tegund eða stofn er færður af eða á válista eða flokkun tegunda eða stofns breytt á válista skal Náttúrufræðistofnun Íslands birta greinargerð með rökstuðningi, ásamt yfirliti yfir þau gögn sem ákvörðunin er byggð á þegar válisti eruppfærður.

Hér er verið að leggja til beintengingu Válista við lagasetningu. Það er áhugavert þar sem á ráðstefnu um Válista sem haldin var í Reykjavík árið 2018 tók yfirmaður IUCN Red List Unit (Craig Hilton-Taylor) það sérstaklega fram að ALLS EKKI mætti beintengja listana við lagasetningu. Þeir væru byggðir á bestu fánlegri þekkingu, áhugamanna sem og sérfræðinga, og væru alls ekki fullkomnir. Hinsvegar væru þeir nothæfir til að flagga viðvörunarflöggum sem ætti þá að skoða sérstaklega í hverju tilviki. Reyndar er íslenska orðið VÁLISTI sérstaklega sterkt orð og ætti listinn frekar að heita ATHUGUNARLISTI í ljósi orða þeirra sem halda utan um listana erlendis.

16. gr.

Stjórnunar- og verndaráætlanir.

Umhverfisstofnun skal í samráði við Náttúrufræðistofnun Íslands, sbr. 2. mgr., taka saman og leggja fyrir ráðherra til yfirferðar, samþykktar og birtingar stjórnunar- og verndaráætlanir fyrir einstakar tegundir eða stofna villtra fugla og villtra spendýra sem falla undir lögbessi.

Náttúrufræðistofnun Íslands skal í áætluninni gera grein fyrir mati stofnunarinnar á stofnstærð, stofnþróun, útbreiðslu, viðkomu, flokkun á válista, veiðipoli og ákjósanlegri verndarstöðu og verndarþörf hlutadeigandi tegundar eða stofns og breytingar þar á.

Umhverfisstofnun skal í áætluninni meðal annars leggja til nauðsynlegar verndar- og stjórnunaraðgerðir, byggðar á fyrirliggjandi gögnum og upplýsingum skv. 2. mgr., til að stuðla að ákjósanlegri verndarstöðu, ásamt tillögum um hvernig standa beri að nýtingu eða veiðum ef við á og aðgerðum til þess að bregðast við tjóni.

Við undirbúning og vinnslu áætlana samkvæmt þessari grein skal eftir því sem þörf er á leita samráðs eða samstarfs við aðrar fagstofnanir, rannsókn- eða hagsmunaaðila.

Umhverfisstofnun skal leggja fyrir ráðherra endurskoðaða stjórnunar- og verndaráætlun fyrir einstakar tegundir eða stofna á fimm ára fresti, eða eftir atvikum oftár, með hliðsjón af sérstöðu og eiginleikum einstakra tegunda og stofnþróunar þeirra.

Ráðherra er heimilt í reglugerð, sbr. 54. gr., að mæla fyrir um gerð, birtingu og endurskoðun stjórnunar- og verndaráætlana.

Þarna veður að koma inn á að við vermdun stofna skal miðast við sögulega stofn stærð og að sett verði viðmið við hvern stofn. Það er að segja hvenar stofn er friðaður (hvað er lágmarks stofnstærð) og hvernar friðun líkur (þegar stofn hefur jafnað sig.)

VI. KAFLI

Veiðar.

24. gr.

Veiðiaðferðir.

Við veiðar má eingöngu nota skotvopn sem heimil eru samkvæmt vopnalögum með þeim undantekningum sem upp eru taldar í þessari grein. Við fuglaveiðar er óheimilt að nota haglabyssu með hlaupvídd stærri en nr. 12. Við veiðar á hreindýrum er óheimilt að nota kúlur sem eru minni en 6,5 gr og með slagkraft minni en 180 kgm á 200 mfæri.

Við veiðar á fuglum er að mikklu leyti notaðar haglabyssur með hlaupvídd að stærð nr 12 þó að þar séu undantekningar á, en þó má nota hvaða riffil sem er og hafa ber í huga að riffilkúla ferðast mun lengra en haglaskot, þess vegna skýtur skökku við að takmarka notkun á haglabyssum við hlaupvídd nr 12. Ég legg til að síðasta línan í fyrstu málsgrein falli niður enda verði einungis notaðar byssur sem eru á skrá hjá lögreglu og verði þá svona ” Við fuglaveiðar er heimilt að nota allar þær byssur sem eru á skrá hjá lögreglu nema að takmörkun sé á notkunn byssunar.”

Liður 15 í upptalningu

15. Sjálfvirk skotvopn, svo og handhlaðnar fjölskota haglabyssur og hálf sjálfvirk skotvopn, með skothylkjahólfum sem taka fleiri en tvö skothylki.

Allar haglabyssur sem seldar eru á Íslandi og eru hálf sjálfvirkar eru 5 skota það fyrsta sem skotveiðimaður gerir er að fjarlægja pinnann sem takmarkar skotafjöldan. yfirleitt eru bara notuð 2 – 3 skot, en gott getur verið að hafa tvö extra ef fugl særast og þá eru þau skot notuð.

VII. KAFLI

Hæfnispróf veiðimanna og veiðikort.

26. gr.

Hæfnispróf veiðimanna.

Þeir sem stunda veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum skulu hafa staðist próf um villta fugla og villt spendýr og umhverfi þeirra og í hæfni til veiða í samræmi við lög þessi og reglur settar samkvæmt þeim.

Umhverfisstofnun semur námskrá, setur mörk og viðmið um fullnægjandi árangur á prófi og heldur námskeið til undirbúnings hæfnisprófum. Umhverfisstofnun er heimilt að fela aðilum, sem hafa til þess þekkingu og reynslu að mati stofnunarinnar, að halda slík námskeið í sínu umbóði.

Umhverfisstofnun er heimilt að veita þeim sem óskar eftir veiðikorti, sem eingöngu gildir til töku eggja eða til annarra veiða en skotveiða, undanþágu frá hæfnisprófumveiðimanna skv.

1. og 2. mgr.

Einhverstaðar verður að koma inn að einstaklingar yngri en 20 ára geti stundar veiðar í fylgd með fullorðnum einstakling, þaðan kemur reynsla, þekking og þjálfun. Þess vegna legg ég til þennan viðauka

" Til skotveiða er heimilt að gefa út veiðikort við 20 ára aldur. Einstaklingi yngri en 20 er heimilt að stunda veiðar í fylgd með veiðimanni sem haft hefur veiðikort í a.m.k. 4. ár. "

27. gr.

Útgáfa veiðikorta.

Allir sem stunda veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum eða eggjatöku villtra fugla, skulu hafa til þess gilt veiðikort sem Umhverfisstofnun gefur út til eins árs í senn. Umhverfisstofnun er heimilt að ákveða að málsmeðferð vegna veiðikorta og útgáfa veiðikorta samkvæmt þessari grein sé rafræn.

Veiðikorthafar skulu hafa náð þeim aldri sem vopnalög mæla fyrir um til að hljóta almennt skotvopnaleyfi en heimilt er að veita þeim sem orðin eru 16 ára veiðikort sem eingöngu gildir til töku eggja og annarra veiða en skotveiða.

Á veiðikorti skal getið nafns handhafa, gildistímabils og þeirra tegunda sem viðkomandi hefur heimild til að veiða ef við á, rétt til nýtingar ákveðinna hlunninda eða eggjatökuheimildar og á hvaða landareign hafi hann rétt til nýtingar hlunninda. Korthafi skal ætíð bera kortið á sér á veiðum, við nýtingu hlunninda eða við eggjatöku og skal framvísa því ef óskað er.

Veiðikort þarf ekki til músaveiða í og við hibiýli né rottuveiða.

Ég get ekki skilið af hverju á að færa eggjatöku inn í veiðikortið

VIII. KAFLI

Fuglaveiðar.

29. gr.

Nytjaveiðar á fuglum.

Ráðherra er heimilt með reglugerð, sbr. 54. gr., að aflétta friðun eftirtalinna fuglategunda, sbr. 17. gr., innan þeirra tímamarka sem hér segir:

1. frá 1. ágúst til 20 ágúst grágæs, heiðargæs enda verði veiðar eingöngu á túnum

Það er þannig að með battnandi veðurfari eru gæsir fyrr á ferðinni með unga sýna og leggjast á tún hjá bænum mikið fyrr en gerðist til dæmis fyrir tuttugu árum síðan, þær eyðileggja hey og tún fyrir bændum þegar þær koma í túnin svona snemma.

Allar aðrar greinar færist niður.

1. Frá 20. ágúst til 31. mars: grágæs, heiðagæs.
2. Frá 1. september til 31. mars: dilaskarfur, toppskarfur, súla, blesgæs, helsingi, stokkönd, urtönd, rauðhöfðaönd, duggönd, skúfönd, hávella, toppönd, rita.
3. Frá 1. september til 10. maí: álka, langvía, stuttnefja, teista, lundi.
4. Frá 15. október til 22. desember: rjúpa.
5. Frá 1. júlí til 15. ágúst: hlunnindaveiðar lunda í háf skv. 34. gr.

XIV. KAFLI

Eftirlit og framkvæmd eftirlits.

50. gr.

Eftirlit.

Umhverfisstofnun annast og hefur umsjón með eftirliti með framkvæmd laga þessara og reglugerða sem settar eru samkvæmt þeim.

Umhverfisstofnun getur með samningi falið öðrum stjórnvöldum einstaka þætti eftirlits samkvæmt lögum þessum. Í þeim tilvikum sem Umhverfisstofnun hefur gert samning um framkvæmd eftirlits hefur viðkomandi sömu heimildir til skoðunar og eftirlits og Umhverfisstofnun samkvæmt þessum kafla laganna.

Umhverfisstofnun skal sinna veiðivörslu á landinu öllu á samræmdan hátt. Í veiðivörslu felst almennt eftirlit með veiðum í samræmi við eftirlitsáætlun skv. 51. gr.

Er I alvöru verið að fara að stofna veiðilöggu?

Þessi mál eru í ágætum farvegi hjá lögreglu. Ef menn hafa áhyggur af því að veiðimenn eru að brjóta lög (sem ekki hefur verið reyndin hingað til miðað við þegar lögregla hefur farið til að ath með veiðimenn á veiðislóð.) þá ber að veita meira fjarmagni til lögreglu sem hefur fengið til þess þjálfun, til þess að sjá um og auka eftirlit með veiðimönnum

51. gr.

Eftirlitsáætlun.

Til að tryggja yfirsýn með framkvæmd laga þessara og reglugerða settra samkvæmt þeim skal Umhverfisstofnun útbúa eftirlitsáætlun til þriggja ára í senn vegna eftirlits með veiðum og annarri framkvæmd laganna og gæta sérstaklega að skilvirkni og hagkvæmni í eftirliti.

Umhverfisstofnun skal upplýsa og eiga samráð við hlutadeigandi lögregluembætti um fyrirhugað eftirlit innan umdæma þeirra á grundvelli eftirlitsáætlunarinnar og um einstök eftirlitsverkefni stofnunarinnar.

Að öðru leyti skal gæta trúnaðar um eftirlitsáætlunina og taka upplýsingalög ekki til áætlunarinnar fyrr en að loknum gildistíma hennar.

52. gr.

Heimildir Umhverfisstofnunar og upplýsingaskylda.

Sérstaklega auðkenndum starfsmönnum Umhverfisstofnunar er heimilt að hafa afskipti af veiðimönnum á veiðislóð í þeim tilgangi að hafa eftirlit með framkvæmd laga þessara.

Við skoðun og eftirlit skulu veiðimenn veita allar umbednar upplýsingar sem hafa þýðingu við eftirlitið. Í því felst meðal annars að veiðimenn framvísi veiðikorti, skotvopnaleyfi, leyfi til hreindýraveiða, og eftir atvikum leyfi til að stunda leiðsögn með hreindýraveiðum, sbr.

40. gr. Veiðimenn skulu jafnframt framvísa veiðibráð og veiðibúnaði sé eftir því óskað.

Umhverfisstofnun skal við framkvæmd eftirlits leita aðstodar lögreglu hafi hún rökstuddan grun um að framið hafi verið brot sem rannsaka þurfi frekar eða hún telji það nauðsynlegt til að framfylgja heimildum samkvæmt þessarar grein.

XV. KAFLI

Réttarfar, refsingar og viðurlög.

53. gr.

Um refsingar.

Hver sem brýtur gegn ákvæðum laga þessara skal sæta sektum eða fangelsi allt að tveimur árum ef:

n. hann hafnar að veita sérstaklega auðkenndum starfsmönnum Umhverfisstofnunar þær upplýsingar eða gögn sem mælt er fyrir um í 52. gr. við framkvæmdeftirlits.

Að lokum óska ég aftu eftir því að fylgja eftir brevtingartillögum mínum á fundi nefndarinnar.

Virðingarfyllt

Eiður Evarsson